

Izhaja vsako soboto in velja:
 vse leto K 10.—
 pol leta „ 5.—
 četrt leta „ 2:50

Inserati:
 Petit-vrsta 1krat stane 20 vinarjev.
 — Pri večkratni inserciji po dogovoru. —

OSK.

Uredništvo sprejema le frankirane rokopise
 ter jin ne vrača.

Uredništvo je v Ljubljani, Knaflove ulice 5,
 I. nadstr., upravnništvo pa ravnotam spodaj.

Posamezna številka 20 vin.

Politično-satirični tednik.

Župan: Gospod fajmošter, strašno nas veseli, da ste prišli k nam tako okrogli! Zakaj ker ste se zredili že drugod tako lepo, se vam pri nas ne bo treba!

S. L. S.

1.

Rad bi pel vam pesmico lepo,
radostno kakor iz rajskih trobent,
da poslušala bi sama nebesa,
da bi kipela kot vince iz brent.

Ali prečna tema je v deželi,
veter moreč je nad nami zahrul,
solnce zakril in na cvetne livade
roj jezuitskih žuželk se je vsul.

Zoper nesnago in kužno golazen
metle vzemite v močne roke,
metla po tolstih naj hrbtih udriha,
metla naj jim počese glave.

Tužno zares je na lepem Slovenskem,
stranka se ljudskih sleparjev redi,
klavrni so klerikalni pojaci,
z metlo jih spravite tja med smeti!

2.

Stranka je ljudskih sleparjev sklenila,
da veličasten bo shod priredila,
kdor klerikalec je hud in nadut,
ta bo govoril, pridušal se ljut.

Skupaj volivce natepli so, zbrali,
zvlekli v hotel „Union“ jih na shod,
kotel poln „žlindre“ na podij so dali,
kmalu je bruhati jelo tistod.

Votlo šumela, kipela je smola,
kakor bi šusteršič bruhal s prestola,
kakor bi „lompe“ trgjal in žrl,
kakor zaboden bi junec se držl.

„Slava! Hura!“ je donelo v dvorani,
klanjali „žlindri“ so se kapelani,
potlej volivci v gostilno so šli,
piti volivcem reč glavna se zdi!

Rapsod.

Na vešala!

(Iz prihodnje številke „Domoljuba“.)

Na Notranjskem se je zgodil pred-
kratim velikanski zločin. Hudoben libe-
ralec v Postojni je poslal klerikalnemu
županu v vipavsko vasico dopis, zaviti v
„Slovenski Narod“.

Roka se nam trese od same groze,
popisujočim to hudodelstvo. Ta župan
je bil glavni steber naši Slovenski Ljudski
Stranki v tamošnjem okraju. Njegove za-
sluge so bile izredne. Domači gospod
kaplan so ga imeli kaj radi in so ga
vsake kvatre celo k sebi vabili na kosilo.

Župan je bil naročen na „Domoljuba“
in „Bogoljuba“. Sina je imel v škofovih
zavodih nad Ljubljano, hčerko pa v ur-
šulinskem samostanu v Ljubljani. Bil je
dvakrat v Rimu, desetkrat na Brezjah in
petnajstkrat na Sveti gori. Pomagal je
prečastitemu gospodu kaplanu pridno v
konsumni trgovini. Dajal je vsako leto ve-
like vsote za sv. maše, za afričanske zamor-
čke itd. In kaj se je zgodilo? Radovednost
ga je dovedla do pregrešnega koraka —
prebral je kužni zavitek in se prelevil
— v liberalca!

Vprašamo, kdo je kriv, da ni ubogal
kaplana, da se ni ravnal po njegovih
besedah in da ni pomislil, kako hud greh
je brati „Slovenski Narod“?

Zdaj je prej tako vrli župan za našo
stranko mrtev. Hudobni trgovec nam je
zavratno umoril najubogljivejšega volilca,
oropal škofove zavode, cerkve, božja pota,
konsumno društvo in vso našo stranko.

Deželni in državni poslanci na noge!
Napnite vse moči in skrbite, da pride
zlobni liberallec iz Postojne pred porot-
nike in ne mirujte, dokler ne bo visel
na vislicah!

Orloj.

Nesrečna ljubezen.

V čedni vasi K. je prebival precej
premožen kmet Koritar. Njegovo posestvo
je mejilo ob župnišču in svetu župnika
Ženoljuba. Živela sta kmet in gospod prav
izborno v najlepši slogi.

Po smrti svojega očeta je prevzel
edini sin Koritarjev posestvo; tudi on je
zaupal svojemu župniku in ga spoštoval
kakor ga je spoštoval prejšnji posestnik.
Ko je bilo treba poiskati mlademu gospo-
darju pridne gospodinje, je šel h gospodu
župniku Ženoljubu in ga naprosil, naj mu
svetuje, katero bi vzel. Župnik mu je od-
govoril prav prijazno, naj se oženi z brhko
Lenko, ki je znana izborna gospodinja in
poleg tega še zelo bogata.

Mladi Koritar je šel takoj snubit;
po posredovanju župnika je bilo kmalu
vse v pravem tiru in novi gospodar je
v kratkem privedel pridno in petično Lenko
na svoj dom.

Imel pa je Koritar zvestega in zelo
prebrisanega hlapca Martina, dosluženega
vojaka. Temu se račun že početkoma ni
zdel popolnoma čist; še bolj sumni pa
so mu bili Ženoljubovi pogosti obiski
pri mladi gospodinji . . .

Ko se je začelo spomladi delo na
polju, je hodil Martin včasih na jako
oddaljeno njivo z mladim gospodarjem
in drugo družino. Vračali so se šele proti
večeru domov.

Nekega večera je Martin snažil konje
v hlevu; vrata so bila le priprta. Martin
je večkrat pogledal na dvorišče in dobro
vlekel na ušesa, ko je pricincal rejeni
Ženoljub vasovat k mladi poročenki.
Slišal je, da sta se dogovorila, naj pride
župnik drugi dan zopet v vas. Mlada
gospodinja mu je zatrčila, da ostane
sama doma.

„Vsi gredo na polje delat,“ je dejala,
„vse potrebno vzamejo s sabo zase in
za živino in se ne vrnejo prej nego
zvečer.“

„Dobro, torej pa pridem jutri do-
poldne, kakor hitro odidejo in potem
ostanem lahko ves dan pri tebi. Pripravi
dobro kosilo in tudi kozarec rujnega vinca,
da se bova izvrstno zabavala!“

Martin pa si je mislil: „Le čakajta!“
in je dolgo premišljal v hlevu.

Zjutraj zgodaj so naložili, kar je bilo
treba za na polje; ob tem je skrbno po-
magala gospodinja, da ne bi pozabili ni-
česar in ne bi bilo treba pošiljati nikogar
domov.

Toda Martin je vodil konje z vozom,
plugom in drugim orodjem. Ob ugodni
priliki je odstranil zagozde in sekirico na
plugu ter skrtil te dele medpotoma. Ko
so pričeli orati, se jim je na prvi brazdi
razdril plug, da niso mogli več delati. Pa
glej ga spaka, tudi sekirico so pozabili
doma, da niso mogli popraviti pluga.
Poslali so torej hlapca Martina domov.“

Najboljše sredstvo.

- Klanjam se, reverendissime!
- Dober dan, gospod doktor! Kakor kaže, naša S. L. S. nima nobenih povoljnih uspehov. Kaj naj storimo?
- Izmislimo si zopet novo ime!

Premeteni hlapec je sopihal v največji naglici proti Koritarjevemu domu. Župnik in mlada gospodinja sta ga zapazila od daleč. Hitro je skočil Ženoljub v prazno vrečo, gospodinja pa jo je zavezala in jo postavila tako, da je slonela v kotu ob steni. Komaj je bilo to v redu, že je stopil hlapec v vežo. Gospodinja ga je vsa osupla vprašala, čemu je prišel domov.

„Seme smo pozabili!“ je odgovoril. „Ko bi jeli orati in sejati, sem moral takoj ponj.“ „Za Boga milega, zdaj pa še pripravljeno ni!“ je javkala gospodinja.

„O pač, tukaj v tem kotu je v vreči, mi je dejal gospodar!“ je rekel Martin.

„Oh, pusti, Martin to ni pravo seme, grem precej ponj!“ je odvrnila.

„Je, je, to je pravo seme!“ se je odrezal hlapec, zadel vrečo na hrbet in odšel. Župnik je od strahu komaj dihal. Ko je prišel hlapec iz vasi na samoto, ni župniku kazalo drugega, nego da se je oglasil ter prosil Martina, naj molči in ga izpusti. Dal mu je 100 K.

Hlapec se ga je usmilit, vzel lepe denarce in se vrnil na polje. Tam je pobral skrito sekirico, popravil plug in orali so dalje.

Nekaj dni potem sta se župnik in mlada gospodinja zopet pogovarjala in to pred skednjem, kjer je pripravljaj hlapec živini krmo. Mislila sta, da sta sama, Martin pa je dobro slišal Ženoljuba: „Torej Lenka, jutri boš sama doma; pridem te obiskat. Pripravi vse potrebno, da se bova pošteno zabavala in brez skrbi! Poskrbi tudi za seme in sploh za vse, da mi ne prileti zopet hlapec domov, zakaj take neprilike ne doživim več rad kakor poslednjič.“

Zjutraj je preskrbela zaljubljena Lenka pazno vsako malenkost, preden so odšli. Župnik je bil kmalu po odhodu pri ljubic in takoj sta bila židane volje.

Pa glej! Navihani Martin jo je že primahal po bližnjici proti domu. Na polju je bil nalegal gospodarja, da je pozabil doma pipo in tobak, in se pridušal, da ne more z nobenim pogojem ostati ves dan brez kaje.

Tudi to pot se je bilo treba župniku skriti. Naglo je skočil v precej velik hlapčev kovčeg, kjer ni bilo drugega nego stare irhaste hlače. Prav takrat, ko je hlapec vstopil, je zaprla gospodinja njegovo skrinjo.

„Čemu si se vrnil?“ je vprašala.

„Proč pojdem!“ je odvrnil Martin razburjen. „Moj novi gospodar je čenča! Njegov oča so bili pač mož, on pa ni! Razprla sva se na polju. Pustil sem mu konje in vse na sredi njive! Tudi pol ure ne ostanem več pri hiši! Naj le sam dela! Prišel sem le po svoj kovčeg!“

„Martin potrpi, jutri bo že bolje!“ mu je branila gospodinja. „Z možem se že še pobotasta! Le vrni se na delo!“

„Nič in nič, proč pojdem, pa je!“ je dejal trdovratni sluga, zadel kovčeg na rame in odšel.

Ko je dospel na most nad globokim potokom za vasjo, je postavil kovčeg doli. „To je vendar pretežko breme,“ je dejal na glas, „no, saj drugega tako nimam notri, kakor irhaste hlače. Naj pa vse skupaj zvrnem v vodo!“ Župnika je obliil smrtni pot; zaljubljeni revež je jel vpiti na vse grlo: „Jaz sem notri! Jaz sem notri!“

„Kdo je ta jaz?“ je vprašal Martin.

„Fajmošter!“ je vpil Ženoljub ves obupan.

Hlapec je odprl kovčeg; župnik je izlezel od strahu še vedno drgetajoč iz zapora in prosil Martina naj ne pove nikomur ničesar. Plačal mu je zopet 100 K. Martin se je vrnil na polje in ni nikomur nič omenil o zanimivem dogodku.

Nekaj dni potem si je izmislil župnik drug način sestanka in dejal Lenki: „Pojutrišnjem pojdemo daleč na moje polje. Zjutraj gre delat moja in tvoja družina. Pripravi jim vse za kosilo in kar potrebujejo s sabo; jaz pa pošljem svojim kosilo opoldne na polje, ti ga pa poneseš tja. Potem se snideva v bližnjem gozdu in zabavala se bova krasno v prosti naravi. Bodi brez skrbi, saj hlapec Martin ne bo vedel kam za nama!“

„To bi že bilo,“ je odgovorila prešestnica, „ali jaz ne poznam dovolj poljskih potov, ker sem iz tuje fare!“

„Nič, le poslušaj! Na desni strani bodo moji delavci orali s parom belih konj, na drugi pa vaši s črnimi konji. To se pa da razločiti iz velike daljave. Tako ne moreš zaiti na napačno stran!“

Hlapec Martin pa je slišal tudi ta dogovor na vrtu za skednjem. Kmalu si je izmislil novo zvijačo. Skrivoma je vzel nekaj belih rjuh in jih skril domenjeno jutro na voz. Gospodinja je preskrbela vse potrebno ter odpravila družino delat. Martin je bil zelo marljiv, gonil je konje, da je bil mnogo prej na polju nego gospodar in druga družina, urno vzel bele rjuhe in ogrnil oba konja z njimi.

„Kaj pomenijo te bele rjuhe,“ ga je vprašal gospodar začuden.

„To posebno dobro de živini sedaj spomladi!“ je odgovoril hlapec in gospodar je bil zadovoljen.

Precej oddaljeni so na drugi strani delali župnikovi delavci tudi z belima konjema. Tako se je zmotila brhka Lenka in prišla s težko obloženim jerbasmom na glavi k svojim, ki so bili že obedovali. Debelo so jo gledali gospodar in družina; gospodinja je bila v hudi zadregi, ali kmalu jo je obletela rešilna misel:

„To je v našem domačem kraju taka navada, da nova gospodinja pogosti svojo družino ob poljskem delu vsaj enkrat popolnoma nepričakovano!“ je dejala in se nasmehnila prav prijazno.

„No, v vsakem kraju imajo svoje šege in navade!“ je rekel mož.

Sedli so lepo v senco in jeli jesti z veliko slastjo mastno pečenko in piti vino, vse namenjeno župniku in njegovim delavcem. Pojesti pa niso mogli vsega; in ko je videl gospodar od daleč župnika, je velel hlapcu Martinu, naj nese nekaj kosov in steklenic vina gospodu fajmoštru. Ženoljub pa ni hotel čakati hudomušneža, obrnil se je proti gozdu in hitel dalje. Hlapec ga je klical zastonj in ko je videl, da ne doide župnika, spravlil pod grmi kos za kosom in vse steklenice. Vrnivši se, je povedal, da ga gospod fajmošter niso marali čakati. Zato je gospodar naložil zopet nekaj jedi in pijače v košaro in jo sam mahnil za Ženoljubom. Medpotoma je opazil kose pečenke pod grmovjem in jih pobiral. Župnik je imel slabo vest; bal se je, da je hlapec gospodarju povedal o zanimivih dogodkih ter začel bežati. Gospodnji se ni varno zdelo, da bi čakala moža in ubrala jo je za župnikom.

Medtem je prišel Ribničan s suho robo, postavil konec njive svojo krošnjo in vprašal hlapca, kaj ona ženska tako teče za župnikom?

Martin mu je odgovoril: „Ta fajmošter imajo neizmerno močne blagoslove!“

„I — saj sem jih jaz tudi hudo potreben!“ je dejal krošnjar in oddirjal za gospodinja.

Vtem se je vrnil gospodar in vprašal hlapca, zakaj leti Ribničan tako neumno za njegovo ženo?

„Ne vem,“ je odgovoril Martin, „nekaj sta se pogovorila na tihem in jo mahnila proti gozdu.“

„Le čakaj, jaz ti že pokažem kaj imaš opraviti z mojo ženo,“ se je vjezil Koritar, vzel palico in tekkel za njima.

Župnik in gospodinja sta bila trdno preverjena, da je hlapec povedal gospodarju vse, Ribničan pa je hitel le za blagoslovom. Tako so se podili vsi proti vasi. Ko so pritekli do župnikovega skednja, je zlezel Ženoljub v to zavetje in za njim gospodinja Lenka. Ribničana pa je dohitel mož ter ga neusmiljeno naklestil s palico.

Ves prestrašeni župnik Ženoljub je bil vesel, da ni doletela kazen pravega krivca. Ko pa je poslušal vpitje nedolžnega Ribničana, si je obljubil, da prosi takoj za drugo faro, kjer ni zvutih hlapcev.

J. O.

Pridigarsko cvetje.

(Iz furlanske propovedi.)

Dragi poslušalci! Ako bi bili vsi gozdi sami dobro kuhani makaroni, ako bi bila vsa gorovja samo najboljši sir parmezanec, ako bi bila v vseh rekah sama vroča zabela in bi kraška burja vse to zmešala skupaj — oh, kakšna jed bi bila to! In vendar je vse to le figa proti veličastni lepoti v rajju. **Notranjski.**

Iz kluba modrijanov.

Petoliznik: Politik ima dandanes kočljivo nalogo. Če se gre na Dunaj potegovat za slovenske mandate, je takoj v hudih škripcih.

Krmavželj: Zakaj?

Petoliznik: Ker se boji zameriti Nemcem. Če se pa ne potegne za slovenske mandate, se zameri Slovencem. To so tiste težave!

Podrepnik: Kakšne težave neki! Pravi politik molči, zakaj se da pravzaprav poteguje, dokler se ne pokaže, da je tisto, za kar je potegnili — nos volivcev.

F. Pl.

Čarovnica.

(Iz kronike samostana v Š. Priobčil Brezimski.)

Dvaindvajsetega maja leta petnajststointri so sežgali mlado žensko iz Podleskove vasi. Bila namreč je velika grešnica, ker tja za grič v njeno kočjo je dohajal oče zlobnosti — hudič!

Da sosedje ne bi znali, kdo je pravzaprav ta „mož“, je pred kočjo natrosila cvetja nepoznanih rož. S tem začarala vaščane je, da satanski nestvor zdel se njih očem prav tak je, kakor naš gospod priyor.

Škodovati sveti cerkvi, to je bil pač njen namen; saj je širila domnevo, da je priyor ljubček njen. Brumni oče je vsled tega trpel mnogo; naposled je obsodil mlado žensko, da bi rešil svoj ugled.

Višek farške hudobije pokazuje ta slučaj, mlada ženska je seveda pogubljena vekomaj. — Da ohrani v samostanu na dogodek se spomin, je to v kroniko zapisal brumni oče Avguštin.

Moder svet.

Znani veseljak kanonik Dobroživec in žid Izak sta umrla zaeno in se skupaj napotila proti nebeškemu kraljestvu. Rajska vrata so bila slučajno odprta na stežaj; šla sta brez ovire v nebesa, razgrnila vsak svoj plašč, sedla nanj in prav židane volje občudovala krasoto raja.

Nebeški prebivalci pa so kmalu zavohali nepoklicana gosta in zahtevali energično, da morata nemudoma zapustiti sveti kraj.

Dobroživec in Izak sta pa neustraheno ugovarjala strogemu pozivu, češ, da sedi vsak na svoji laštini, odkoder ju ne sme nihče preganjati.

Nebeščani so uvideli, da imata prav in da ni ničesar opraviti niti izlepa niti izgrda. Sklicali so veliki zbor in se posvetovali, kako bi se iznebili nadležnih pritepencev. Po dolgih debatah so se dogovorili, da pripravijo javno dražbo. V ta namen so znosili hitro stare šare pred nebeška vrata: zamazanih oblakov, zvezdnih utrinkov, polomljenih mavric in podobne ropotije. Angeli so morali zatrobiti na svoje trobente in vabiti na dražbo.

Žid Izak se je nadejal dobre kupčije; bil je prvi pri dražbi. Ko pa je ogledoval in preizkušal zlatino in srebrnino, so naglo zaprli nebeška vrata in se tako iznebili neprijetno parfimiranega čifuta.

Mnogo preglavice pa je izveličancem delalo pereče vprašanje, kako bi se odkrižali vsiljivega kanonika? V tej hudi zadregi so prosili svetega Avguštin, naj jim svetuje kaj koristnega. Po dolgem

premišljevanju jim je ustregel modri svetnik.

Ukazal je pozvoniti z velikim zvonom v znamenje, da je treba prevideti bolnika.

Kanonik Dobroživec je še vedno trdovratno čepel na svojem plašču in vprašal, kaj je. Odgovorili so mu, da čaka pred nebeškimi vrati bolna, stara pa zelo bogata vdova poslednje tolažbe.

Ko je kanonik slišal, da se ponuja njegovi nikdar polni bisagi bogat plen, je šel urno in veselo venkaj. Komaj pa je prestopil prag nebeških vrat, že so jih zaloputnili za njim.

Tako so se znebili nebeščani tudi netečnega Dobroživca; svetega Avguštin pa so imenovali za častnega doktorja vse modrosti.

Fr. P.

Čudak.

Res, čudak je naš kaplan, težko njega je umeti; pridiga nam dan na dan, da pobožno je živeti. Govori zelo dobrotno toda dela — vse nasprotno! Če mu pa kdo to omeni, se od jeze kar openi in kriči: Ti grešna stvar, slušaj me, a glej nikar!

Zorislava.

Potratnost.

Župnik Grebenski je šel nad divje peteline. Obstrelil je enega, ki je smrtno ranjen odploptal na borovec. Ker je bilo debelemu župniku deblo predebelo, gospod ni mogel splezati nanj, ter je ukazal prežagati drevo, da tako pride do svojega plena. Ali se je to izplačalo zaradi malovrednega petelina?

Ali ne bi bil mogel g. župnik počakati, da mu vzraste njegov greben le še malo. Tako bi brez škode dosegel petelinčka.

Lovec.

V naglici.

Ministru se je spodteknilo, da je padel znak.

„Hvala svetemu Eligiju, da se niste ubili na trdem tlaku, eksclenca!“ je vzkliknil za njim tajnik in mu pomagal na noge.

„Sveti Eligij skrbi samo za konje,“ je dejal minister.

„Pardon, eksclenca, sveti Eligij skrbi tudi za govedino in osle.“

Dr. D.